

הלבנות פסולי המקדשין פרק יא

א. כל המנחות שקמצן אחד מן הפסולין לעבודה, הרי הם פסולות; וכן אם לקט הלבונה פסל, אף על פי שלא קמץ. קמץ הפשר ונתן לפסול, קמץ בימינו ונתן לשמאלו ואחר כך נתנו לכלי, קמץ מפלי קדש ונתן לכלי חל פסול. קמץ ועלה בידו צרור, או גרגר מלח, או קרט לבונה פסל.

ב. קמץ עד שהוא בחוץ, ונכנס לפנים יחזר ויקמץ בפנים, וכשר. נתפזר הקמץ על גבי הרצפה, יחזר ויאספנו. היתה המנחה שלא בכלי שרת, או שהיה קמצה שלא בכלי שרת, או שהעלהו למזבח שלא בכלי שרת, או שביללה בשמן שלה חוץ לעזרה פסולה, עד שתהיה בלילתה בפנים.

ג. כל המנחות שיצק השמן עליהן פסול לעבודה, כגון הזר וכיוצא בו, או שביללן, או פתתן, או מלחן כשרות. הגישן, או הניפן חוזר הכוהן ומגיש, או מניף; ואם לא הגיש, ולא הניף הכוהן כשרות: שנאמר "והביאה, אל-בני אהרן . . . וקמץ" (ויקרא ב, ב) מקמיצה ואלך, מצות כהנה; למד על יציקה ובלילה, שכשרה בזר.

ד. מנחה שנפל לתוכה שמן מנחה אחרת, או שמן חלין כל שהוא נפסלה; חסר שמנה, פסולה. חסר לבונתה, פשרה: והוא, שיהיו עליה שני קרטי לבונה; אבל קרט אחד, פסולה שנאמר "את-כל-לבנתה" (ראה ויקרא ב, ב; ויקרא ב, טז). רבה שמנה ולבונתה, עד שני לוגין לכל עשרון, ושני קמצי לבונה לכל מנחה פשרה; שני לוגין או שני קמצין, או יתר על זה פסולה.

ה. מנחת חוטא שנתן שמן עליה, או על הקמץ שלה נפסלה. נתן עליה לבונה, ילקטנה; היתה שחוקה, הרי זו פסולה מספק שהרי אי אפשר ללקט. נתן שמן על שיריה, אחר שקמץ אינו לוקה, ולא פסלה: שהרי הקמץ פשר.

ו. נתן משהו שמן על גבי פזית מן המנחה, פסלה מספק; אבל אם נתן השמן על פחות מפזית, לא פסלה. ואינו פוסל בלבונה, עד שיתן פזית לבונה; אפלו נתן הלבונה על כל שהוא מן המנחה, פסל עד שילקט. גבלה במים, וקמץ פשרה: לא נאמר "חרבה" (ויקרא ז, י), אלא משמן.

ז. מנחה שקמצה פעמים, פשרה אפלו פעמים רבות: והוא, שיקטיר פזית בבת אחת שאין הקטרה פחותה מפזית. הקריב הקמץ בלא מלח, פסולה שהמלח מעכב במנחה, כמו שבארנו.

ח. מנחה שחסרה קדם קמיצה, יביא מתוך ביתו וימלאנה שהקמיצה היא הקובעת, לא נתינתה בכלי שרת. התנדב קמץ לבונה בפני עצמו אם חסר כל שהוא, פסול. וכן שני בזפי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהן כל שהוא, פסולין: עד שיהיו שני קמצין מתחלה ועד סוף.

ט. הפריש שני קמצין למנחה אחת, ואבד אחד מהן קדם קמיצה, לא הקבע; לאחר קמיצה, הקבע, ופסולה, מפני שרבה לבונתה. וכן אם הפריש ארבעה קמצין לשני בזפי לחם, ואבדו שנים מהם קדם סלוק הבזפין, לא הקבעו וכשרים; לאחר סלוק הבזפין, הקבעו, ופסולין, מפני הרבוי.

י. קמץ מנחה שנטמא, והקטירו הציץ מרצה, שנאמר "ונשא

אָהָרֵן . . . " (שמות כח, לח); יֵצֵא הַקֶּמֶץ חוּץ לַעֲזָרָה, וְהַכִּנְסוּ וְהַקְטִירוּ אֵין הַצִּיץ מִרְצָה: שֶׁהַצִּיץ מִרְצָה עַל הַטָּמֵא, וְאֵינוּ מִרְצָה עַל הַיּוֹצֵא.

יא. קֶמֶץ אֶת הַמִּנְחָה, וְאַחֵר כֶּךָ נִטְמָאוּ שְׂרִירָה כֻּלָּן, אוֹ נִשְׂרְפוּ, אוֹ יֵצְאוּ חוּץ לַעֲזָרָה, אוֹ אָבְדוּ לֹא יִקְטִיר הַקֶּמֶץ; וְאִם הַקְטִיר, הִרְצָה. נִשְׁאָר מֵעֵט מִן הַשְּׂרִירִים בְּכַשְׁרוֹתָן יִקְטִיר הַקֶּמֶץ, וְאוֹתָן הַשְּׂרִירִים שֶׁנִּשְׁאָרוּ אֲסוּרִין בְּאֲכִילָה.

יב. הִיָּתָה מִחֻצָּה מִלְמַטָּה בְּכָלִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲשָׂרוֹן שֶׁלִּמְנַחָה אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְעַרֵב מִלְמַעְלָה, לֹא יִקְמָץ; וְאִם קֶמֶץ, פְּסוּלָה. הִיָּה הַכָּלִי חֲלוּק בְּמִחֻצָּה מִלְמַעְלָה, וּמְעַרֵב מִלְמַטָּה קוֹמֵץ מִמֶּנּוּ.

יג. חֶלֶק הָעֲשָׂרוֹן בְּכָלִי אֶחָד, וְאֵין חֶלְקִיו נִוָּגְעִין זֶה בָּזֶה, וְאֵין בִּינֵיהֶן מִחֻצָּה הֶרֶי זֶה סֵפֶק אִם מִצָּרְף הַכָּלִי לַקְּמִיצָה, אוֹ אֵינוּ מִצָּרְף. לְפִיכֶךָ לֹא יִקְמָץ; וְאִם קֶמֶץ, לֹא יִקְטִיר. וְאִם הַקְטִיר, הִרְצָה; וְלֹא יֵאָכְלוּ הַשְּׂרִירִים.

יד. קֶמֶץ וְנִתֵּן הַקֶּמֶץ לְמַעְלָה עַל הַשְּׁלַחֵן כִּנְגַד גְּבֵה מַעֲרֶכֶת לֶחֶם הַפָּנִים קִדְּשׁוּ הַשְּׁלַחֵן לְהַפְסִיל, אָבֵל אֵינוּ מְקַדְּשׁוּ לְקָרֵב; וְאֵינוּ קָרֵב, עַד שִׁיתְקַדֵּשׁ בְּכָלִי שְׂרֵת הָרְאוּי לַקֶּמֶץ.

טו. הַדְּבִיק הַקֶּמֶץ לְדַפֵּן הַכָּלִי, וְקֶמֶץ, אוֹ שֶׁהִפֵּךְ הַכָּלִי עַל יָדוֹ, וְקֶמֶץ מִתּוֹכּוֹ וּפְיוֹ לְמָטָה לֹא יִקְטִיר; וְאִם הַקְטִיר, הִרְצָה.

טז. עֲשָׂרוֹן שֶׁחֶלְקוֹ וְאָבֵד אֶחָד מִחֶלְקָיו, וְהַפְּרִישׁ חֶלֶק אֶחָד תַּחֲתָיו, וְנִמְצָא הָאָבֵד, וְהֶרֶי שֶׁלִּשְׁתֵּן מִנַּחִין בְּכָלִי אֶחָד, וְאֵין נִוָּגְעִין זֶה בָּזֶה נִטְמָא זֶה שֶׁאָבֵד הֶרֶי הוּא מִצָּטְרֵף עִם חֶלֶק רֵאשׁוֹן, וְנִפְסְלוּ; וְזֶה שֶׁהַפְּרִישׁ אֵינוּ מִצָּטְרֵף, אֵלֹא יִשְׁלִים עָלָיו.

יז. נִטְמָא הַמִּפְרָשׁ מִפְּרֵשׁ וְרֵאשׁוֹן מִצָּטְרֵפִין, וְנִפְסְלוּ; וְזֶה שֶׁנִּמְצָא, אֵינוּ מִצָּטְרֵף עִמָּהֶן. נִטְמָא הַחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן, הֶרֶי הָאָבֵד וְהַמִּפְרָשׁ תַּחֲתָיו מִצָּטְרֵפִין.

יח. וְכֵן לַעֲנִין קְמִיצָה: קֶמֶץ מִן הַנִּמְצָא שְׂרִירָיו עִם הַחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן נֶאֱכָלִין, וְהַמִּפְרָשׁ אֵינוּ נֶאֱכָל. קֶמֶץ מִן הַמִּפְרָשׁ שְׂרִירָיו וְרֵאשׁוֹן נֶאֱכָלִין, וְהַנִּמְצָא אֵינוּ נֶאֱכָל. קֶמֶץ מִן הָרֵאשׁוֹן, שְׁנִיָּהֶן אֵין נֶאֱכָלִין: לְפִי שֶׁשְׁנִיָּהֶן שְׂרִירִים יִתְרִים שֶׁהֶרֶי הֵן עֲשָׂרוֹן שָׁלֵם, וְדוּמִין לְמִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמָצָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה.

יט. וְהֵיאֵךְ קָרֵב הַקֶּמֶץ הַזֶּה, וְהֶרֶי לִפְנֵי עֲשָׂרוֹן וּמִחֻצָּה: מִפְּנֵי שֶׁהַקְּמִיצָה תְּלוּיָה בְּדַעַת הַכּוֹהֵן; וּבַעֲת שֶׁקוֹמֵץ אֵין דַּעַתּוֹ אֵלֹא עַל הָעֲשָׂרוֹן בִּלְבָד, וְהֶרֶי הַחֶלְקִים אֵינָן נִוָּגְעִין זֶה בָּזֶה.

כ. קֶמֶץ מִנְחָה שֶׁנִּתְעַרַּב בְּקֶמֶץ מִנְחָה אַחֶרֶת מְקַטִּיר שְׁנִיָּהֶן כְּאַחֵד, וְהֵן כְּשֵׁרוֹת; וְכֵן אִם נִתְעַרַּב הַקֶּמֶץ בְּמִנְחַת כּוֹהֲנִים, אוֹ בְּמִנְחַת הַנְּסָכִים, אוֹ בְּחֻבְתִּי כּוֹהֵן גָּדוֹל הֶרֶי אֵלּוּ כְּשֵׁרוֹת, וְיִקְטִיר הַכֹּל כְּאַחֵד: שֶׁהַכֹּל לֹאֲשִׁים.

כא. שְׁתֵּי מִנְחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמָצוּ, שֶׁנִּתְעַרְבוּ זוּ בְּזוֹ אִם יָכוֹל לַקֶּמֶץ מִזּוּ בְּפָנֵי עֲצָמָה וּמִזּוּ בְּפָנֵי עֲצָמָה, כְּשֵׁרוֹת; וְאִם לֹא, פְּסוּלוֹת.

כב. קֶמֶץ שֶׁנִּתְעַרַּב בְּמִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמָצָה, לֹא יִקְטִיר; וְאִם הַקְטִיר הַכֹּל זֶה שֶׁנִּקְמָצָה, עֲלָת לְבַעָלִים, וְזוֹ שֶׁלֹּא נִקְמָצָה, לֹא עֲלָת לְבַעָלִים. נִתְעַרַּב קְמִיצָה בְּשְׂרִירָה, אוֹ שֶׁנִּתְעַרְבוּ שְׂרִירָה בְּשְׂרִירֵי חֲבֵרְתָּהּ לֹא יִקְטִיר; וְאִם הַקְטִיר, עֲלָת לְבַעָלִים.

הלכות פסולי המקדשין פרק יב

א. שתי הלחם ולחם הפנים ועמר התנופה, שהוסיף במדתן כל שהוא, או חסר כל שהוא פסולות. חלות תודה ורקיקי נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הזבח, פסולין; משנזרק דם הזבח, כשרים.

ב. וכן שתי הלחם שחסרו עד שלא נזרק דמן שלכבשים, פסולין; משנזרק דמן, כשרים. וכן שני סדרים שחסרו עד שלא הקטרו הבזבין, פסולין; משהקטרו, כשרים. אבל הנסכים שחסרו בין משקרב הזבח, בין עד שלא קרב כשרים, ויביא נסכים אחרים למלאותן.

ג. נסכים שקדשו בכלי שרת, ונפסל הזבח אם נפסל בשחיטה, לא קדשו הנסכים לקרב; נפסל מקבלה ואלף, קדשו הנסכים לקרב: שאין הנסכים מתקדשים לקרב, אלא בשחיטת הזבח. ומה יעשה בהן: אם היה שם זבח אחר זבוח באותה שעה, יקרבו עמו; ואם לא היה שם זבח זבוח באותה שעה נעשו כמי שנפסלו בלינה, וישרפו.

ד. במה דברים אמורים, בקרבן צבור מפני שלב בית דין מתנה עליהן. אבל בקרבן יחיד הרי אלו לא יקרבו עם זבח אחר, ואף על פי שהוא זבוח באותה שעה; אלא מניחן עד שיפסלו בלינה, וישרפו. וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן, יקרבו נספיהם.

ה. ולד תודה ותמורתה, והמפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אם הביאן לאחר שפפר בתודה ראשונה, אינן טעונין לחם; ואם עדין לא כפר בה, והרי היא וחליפתה או היא וולדה או היא ותמורתה עומדות הרי שתיהן צריכות לחם.

ו. במה דברים אמורים, בנודר תודה. אבל תודת נדבה חליפתה ותמורתה, טעונין לחם; וולדה, אינו טעון לחם, בין לפני כפרה, בין לאחר כפרה.

ז. הפריש תודתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתפפר בראשונה שניה אין טעונה לחם, שלישית טעונה לחם; נתפפר בשלישית שניה אין טעונה לחם, ראשונה טעונה לחם; נתפפר באמצעית שתיהן אין טעונות לחם.

ח. המפריש מעות לתודתו ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן תודה, עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו תודה בלחמה; והשאר, יביא בהן תודה, ואינה טעונה לחם, אבל טעונה נסכים.

ט. וכן המפריש תודתו ואבדה, והפריש מעות תחתיה, ואחר כך נמצאת יביא במעות תודה בלא לחם; וכן המפריש מעות לתודתו ואבדו, והפריש תודה תחתיהן, ואחר כך נמצאו המעות יביא מן המעות תודה בלחמה, וזו התודה האחרונה תקרב בלא לחם.

י. האומר הרי זו תודה, והרי זה לחמה אבד הלחם, מביא לחם אחר; אבדה התודה, אינו מביא תודה אחרת: מפני שהלחם בא בגלל התודה, ואין התודה באה בגלל הלחם. הפריש מעות לתודתו, ונותרו מביא בהן לחם; הפריש ללחם, והותיר אינו מביא בהן תודה.

יא. האומר הרי זו תודה, ונתערכה בתמורתה, ומתה אחת מהן, ואין ידוע איזו היא הרי זו הנשארת, אין לה תקנה: שאם יביא עמה לחם, שמא התמורה היא; ואם הביאה בלא לחם, שמא התודה היא. לפיכך לא תקרב זו לעולם, אלא תרעה עד שיפול בה מום.

יב. תודה שנפרסה חלה מחלותיה, כלן פסולות; יצאת החלה, או נטמאת שאר החלות כשרות. נפרס לחמה, או נטמא, או יצא עד שלא נשחטה התודה, מביא לחם אחר ושוחט; ואם אחר שנשחטה נפרס או נטמא או יצא, הדם יזרק והבשר יאכל, והלחם כלו פסול, וידי נדרו לא יצא.

יג. נזרק הדם, ואחר כך נפרס מקצת הלחם, או נטמא, או יצא תורם מן השלם על הפרוס, ומן הטהור על הטמא, וממה שבפנים על שבחוץ.

יד. תודה ששחטה על שמונים חלות, לא קדשו ארבעים מתוך שמונים; ואם אמר יקדשו ארבעים מתוך שמונים מושך ארבעים מן השמונים, ומרים מהם אחד מכל קרבן, והארבעים השניות, יפדו ויצאו לחלין.

טו. השוחט את התודה, והיה לחמה חוץ לחומת בית פגי לא קדש הלחם; אבל אם היה חוץ לעזרה קדש הלחם, אף על פי שאינו לפנים. שחטה עד שלא קרמו פני הלחם בתנור, ואפלו קרמו כלן חוץ מאחת מהן לא קדש הלחם. שחטה, ונפסלה בשחיטתה במחשבת זמן או במחשבת מקום קדש הלחם; נמצאת בעלת מום, או טרפה, או ששחטה שלא לשמה לא קדש הלחם. וכן הדין באיל נזיר, עם הלחם שלו.

הלכות פסולי המקדשין פרק יג

א. שלוש מחשבות הן, שפוסלין את הקרבנות; ואלו הן מחשבת שנוי השם, ומחשבת המקום, ומחשבת הזמן. מחשבת שנוי השם פיצד: זה השוחט את הזבח שלא לשמו כגון שהיה עולה ויחשב שהוא שלמים, או ישחטנו לשם עולה ושלמים, או לשם שלמים ולשם עולה, או ששחט הזבח שלא לשם בעליו. זו היא מחשבת שנוי השם.

ב. מחשבת המקום פיצד: כגון ששחט את הזבח לשמו על מנת לזרק דמו, או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה, חוץ לעזרה; או לאכל ממנו דבר הראוי לאכילה, חוץ למקום אכילתו. זו היא מחשבת המקום. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו, הם הנקראים זבחים שנשחטו חוץ למקומן.

ג. מחשבת הזמן פיצד: כגון ששחט את הזבח לשמו על מנת לזרק דמו מאחר שתשקע החמה, שאינו זמן זריקתו; או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה למחר מאחר שיעלה עמוד השחר, שאינו זמן הקטרתו; או לאכל ממנו דבר הראוי לאכילה, לאחר זמן הראוי לאכילתו. זו היא מחשבת הזמן. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו הם הנקראים זבחים שנשחטו חוץ לזמנן, והם הנקראים פגול בכל מקום; וזה הוא "פגול" (ויקרא ז, יח; ויקרא יט, ז) האמור בתורה.

ד. מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה "ואם האכל יאכל מבשר-זבח שלמיו ביום השלישי . . ." (ויקרא ז, יח) אינו מדבר אלא במחשב בשעת הקרבה, שיאכל ממנו בשלישי; והוא הדין לכל קרבן שחשב עליו בשעת מעשיו, שיאכל ממנו לאחר זמן הראוי לאכילת אותו קרבן.

ה. וכן אם חשב להקטיר ממנו במזבח דבר הראוי להקטרה, לאחר זמן הראוי להקטרה; כך למדו מפי השמועה, אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח אם חשב עליהן לאחר זמן, הרי הקרבן פגול.

ו. אבל קרבן שלא נפסדה מחשבתו בו, אלא נזרק דמו על המזבח כהלכתו, ונשאר ממנו לאחר זמן אכילתו אותו הנשאר נקרא נותר, ואסור לאכלו; והקרבן כבר נרצה, וכפר: הרי הוא אומר בדם "ואני נתתיו לכם על-המזבח, לכפר" (ויקרא יז, יא) כיון שהגיע דם למזבח כהלכתו, נתכפרו הבעלים ונרצה הקרבן. לפיכך לעולם אין מתפגל, אלא דבר שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח, כמו שיתבאר.

ז. אחד זבח שחשב בו אחת משלוש מחשבות אלו בשעת שחיטה, או שחשב בשעת קבלת הדם, או בשעת הולכתו למזבח, או בעת זריקתו על המזבח. נמצאת למד שבארבע עבודות הזבח, נפסל במחשבה בשחיטה, ובקבלה, ובהולכת הדם, ובזריקתו על המזבח. והעוף, בשני דברים במליקה, ובמצוי הדם. והמנחות הנקמצות, בארבעה בקמיצה, ובנתינת הקמץ בכלי שרת, ובהולכת הקמץ למזבח, ובזריקתו על האש.

ח. אבל אם חשב בדברים אחרים חוץ מאלו, כגון שחשב בשעת הפשט, או בשעת נתוח, או בשעת הולכת אמורין למזבח, או בשעת בלילת המנחה, או בשעת הגשתה, וכיוצא בדברים אלו אין אותה המחשבה מועלת כלום, בין שהיתה מחשבת שנוי השם, בין מחשבת המקום, בין מחשבת הזמן.

ט. וכן המחשב באחת מארבע עבודות אלו או בכלן, מחשבה אחרת חוץ משלוש מחשבות אלו אין אותה המחשבה מפסדת כלום. כיצד: המחשב בשעת שחיטה וקבלה והולכה וזריקה, להניח דם הזבח או אמוריו למחר, או להוציאן חוץ לעזרה, או שחשב לזרק הדם על הפכש שלא כנגד היסוד, או לתן את הנתנין למטן למעלן, ואת הנתנין למעלן למטן, או לתן דמים הנתנין במזבח החיצון בפנימי, או את הנתנין בפנימי בחיצון, או להכניס דם החטאת לפנים, או שחשב שיאכלו הזבח טמאים או שאר הפסולין לאכילה, או שיקריבוהו טמאים או שאר הפסולין לעבודה, או לערב דם הזבח בדם הפסולין, או שחשב לשבר עצמות הפסח ולאכל ממנו נא, או שחשב לשרף חטאות הנשרפות חוץ לזמנן, או חוץ למקומן בכל אלו המחשבות וכיוצא בהן, הזבח כשר.

י. וכן אם חשב בשעת קמיצת המנחה, ובשעת נתינתו לכלי, ובשעת הולכתו, ובשעת זריקתו על האש, להניח קמצה או לבונה למחר, או להוציאו לחוץ הרי זו כשרה.

יא. כבר בארנו שהולכה שלא ברגל, אינה הולכה; לפיכך אין המחשבה פוסלת בה. והמהלך במקום שאינו צריך הרי זו הולכה, והמחשבה פוסלת בה.

יב. כִּיצַד : קָבַל הַדָּם וְהוּא עוֹמֵד בְּמָקוֹמוֹ, וּפָשַׁט יָדוֹ בּוֹ לְזָרְקוֹ
עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְחָשַׁב בְּעֵת שִׁפְשֹׁט יָדוֹ בְּדָם אֵין הַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסְלָת;
אֲבָל אִם קָבַל הַדָּם בְּפָנִים, וְלֹא הֵלֵךְ בּוֹ לְגַבִּי הַמִּזְבֵּחַ אֲלֹא הֵלֵךְ
בּוֹ לְהוֹצִיאוֹ לְחוּץ, וְחָשַׁב בְּשַׁעַת הַלוֹכָה לְחוּץ בְּמַחֲשַׁבַת הַזְּמַן
וְכִיּוֹצֵא בָּהּ הָיָה זֶה פּוֹסְלָת.